

ONUITVOERBARE SYMBOOLPOLITIEK

De bonus van Jan Hommen, ceo van ING, leidde tot een opmerkelijke motie in de Tweede Kamer.

TEKST: NIELS LEMMERS

In de media scoren met mooie soundbytes is voor politici van groot belang. Het lijkt zelfs zwaarder te wegen dan het serieus uitoefenen van hun wetgevende taak. Het bekritisieren en beschimpen van bonussen is een onderwerp dat het altijd goed doet in nieuwsrubrieken. Daarom buitelden Kamerleden en politieke partijen over elkaar heen om de noodzaak van het 100 procent belasten van variabele beloningen te bepleiten. Maar of de voorstellen hout snijden, grondwettelijk uitvoerbaar zijn of wellicht in strijd zijn met Europese verdragen doet niet ter zake. De kern van de zaak is niet de juridische haalbaarheid, maar electoraal gewin en een kwestie van armpje drukken.

GROTE RECHTSONZEKERHEID

De PVV'er Van Vliet diende een motie in die stelt dat de bonuscultuur bij financiële instellingen in belangrijke mate heeft bijgedragen aan het ontstaan van de kredietcrisis. Die conclusie heeft de VEB al in 2009 getrokken en daarom heeft de VEB de Beloningskit voor beursfondsen gepresenteerd. Een belangrijke grondgedachte daarbij is dat bonussen weer moeten worden wat ze oorspronkelijk waren: een beloning voor uitzonderlijk presteren.

Van Vliet wil op een andere manier de bonuscultuur wijzigen en verzoekt de regering daarom alle financiële bonussen die vanaf 2008 bij ABN Amro, ASR Verzekeringen, ING, SNS Reaal en Aegon zijn uitgekeerd, eenmalig tegen een tarief van 100 procent te belasten in de loonheffing, dan wel aftrek van het totale bonusbedrag in de vennootschapsbelasting te weigeren.

Een maatregel met terugwerkende kracht die voor grote rechtsonzekerheid zorgt in de toekomst. Zodra iets een parlementariër in de toekomst niet aanstaat, wordt ge-

dreigd met een 100 procentbelasting. Een ander bezwaar is dat het gelijkheidsbeginsel moeilijk te verenigen is met het belasten van een beperkte categorie inkomsten. De Tweede Kamer had in plaats van deze motie aan te nemen zich beter kunnen buigen over heldere normen voor variabele beloningen en transparantievereisten bij het scoren van prestatiedoelen.

MEETBAAR EN BEÏNVLOEDBAAR

Een bestuurder moet altijd boven de doelstelling presteren voordat een bonus kan worden toegekend. Het moet een beloning zijn voor uitzonderlijk presteren. Daarnaast stelt de VEB dat de prestatiecriteria objectief meetbaar moeten zijn voor derden, en

zou gaan, zou die hout snijden. Deze nuance is echter ver te zoeken in het debat in de Tweede Kamer.

Volgens staatssecretaris Frans Weekers van Financiën is "de motie disproportioneel, juridisch niet houdbaar", hij acht hem ook niet wenselijk. De motie is inderdaad niet uitvoerbaar, omdat betaald salaris niet eenzijdig door de Nederlandse staat kan worden teruggevorderd. Met terugwerkende kracht inkomen belasten mag alleen als het 'algemeen belang' dat vereist.

Daarnaast wil de staatssecretaris geen belastingtarief van 100 procent voor iedereen met een variabele beloning of bonus. Dat beperkt ook voor niet-bestuursleden de variabele beloning, zoals salesmanagers en backofficemedewerkers. Het zou grote delen van het personeel van Nederlandse banken de mogelijkheid ontnemen door het halen van uitdagende doelstellingen een extra salaris te verdienen. Ook zou dat een eind maken aan het parallel laten lopen van de belangen van bedrijven en hun medewerkers. Een parallelie die voor beide goed kan uitpakken en ondernemerschap in de hand werkt.

DEZE NUANCE IS VER TE ZOEKEN IN HET DEBAT

dat de bestuurder zelf invloed heeft op het bereiken van de doelstelling.

Hommen is bezig aan een lastige klus en klimt met de bank-verzekeraar langzaam uit het dal. Geen gemakkelijke opgave na de turbulente crisisjaren en ING is er nog lang niet. Hij krijgt zijn bonus echter niet alleen daarvoor, maar ook voor het bereiken van enkele softe targets als klanttevredenheid en diversiteit zonder duidelijke prestatiecriteria en de bijbehorende score. Het grootste kritiekpunt van de VEB op zijn beloning is daarom ook dat het niet transparant is voor welke prestaties hij die bonus zou ontvangen. Als de politieke discussie daarover

ONZEKERHEID BLIJFT

Deze troebele discussie is nog niet ten einde. Staatssecretaris Weekers heeft aangegeven dat het kabinet de motie niet zal uitvoeren, maar hem wel "naar de strekking en geest" wil behandelen. Wat hij hiermee precies bedoelt, is niet duidelijk. Minister van Financiën Jan Kees de Jager heeft eerder aangekondigd dat hij wil regelen dat banken die in de toekomst weer staatssteun zouden krijgen in de periode dat ze aan het staatsinfuus liggen, geen bonussen uitkeren. Dat is in ieder geval een objectief meetbaar en beïnvloedbaar prestatie criterium voor de toekomst. ■